

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-нин Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 135 (11638)

1981 чылдың июнь 10, среда

1925 чылда
үндүрүлгөсүнүн

Өртүсү 2 көп.

АГИТАТОР

Бистин чурттувустун амыдыралына төөгүлүг болушкун СЭКП-нин XXVI съездин болуп эрткен, анча чугула партийни документиленни хүлээп алган. Съездин шийтирлерин, идеяларын кижилерге чедирер идеология активинин эң-не хөй санныг отряды—агитаторларга база онаажып турар.

Агитатор — партийни политикти дайынчызы. Партиянын иштики болгаш даштыкы политиказын массага тайылбырлаар улуг иделгиде анча көргүскен. Олар орта төлөпиг болуп, партийни даалганы ак сеткилдиг күүседип турарлар. СЭКП-нин XXVI съездинде Отчет иделгелине эш Л. И. Брежнев агитаторларын чон ортузунга ажыктыг база керектиг ажылды кылып турарын чөтүү-биле үнелээ болгаш оларнын харысалгазын улам бедиктен.

Партиянын съездинин салган сорулгаларын амыдыралга боттандырар дээш республиканын партия организациялары тодаргай кемчелерин ап турар. Агитколлективтерин ажил-чорудуулазын иделгилерин, агитаторларнын составын эде көрүп, анча политикти болгаш нинти билин шырап, ажил-агый экономика айтырларын сайгарып билер, арга-дуржулгалыг коммунистерин, мастерлерин, бригадирлерин, специалистерин кирген. Агитколлектив ууртукчуларын, агитаторларын семинарларын районнарда, Кызылга, совхозтарга эрттирген, олар съездинин материалдарын, идеяларын ханы өөренип, ону чоңга пропагандалаар талазы-биле чорудар кемчелерин чугаалажып алганнар.

СЭКП Эрэни, Өвүр, Тожу райкомнары, «Тыва даг-дугу тудуг» эргелелинде «Тыва кобальт» комбинатта, «Тинделге», Жданов аттыг совхозтарда парткомнар, азнабурдугеде, «Тыва даг-дугу» комбинаттыг энергетике партия организациялары болгаш өскөк-дээ агитколлективтерин ажилын сөөлүг үеде кижиктен. Бо черлерин агитаторлар бугурулгелерин хестеринде, сүт-баран фермаларында, хойжу болгаш трактор-хоту бригадаларында, чоңуң чурттап турар черинин зайы-биле ажилчы чоңарнын ортузунда съездинин материалдарын ханы-биле тайылбырлап турарлар. Он бирги беш чылдын кол сорулгазы—улус ажил-агыйн турум, шапкын хөгжүдеринге, эртем-техниктиг депшиден дүргедеринге, экономиканы хөгжүдериңтен интенсивтиг ооруунче шилчидеринге чуртун бугурулгелерин эң чеп ажилдарына үндүлээш, совет кижинин чаагай амыдыралын улам ийиш өстүрерин хандары болурун, СЭКП-нин болгаш Совет күрүсненин даштыкы тайбын политиканын ажил-ишчилерге чугаалаан, Беседаларын диннакчыларын ажилдап турары бугурулгелеринин пегинин, фермаларын, бригадаларын мурнуна салдырган планын оонаалдарын, ажил-ижи амыдыралы-биле холбап, кижизинин шийтирлээр ужурулг ажил-агый кижизиндег айтырларын, мурнакчы дуржулганы непередеринче угландырган. Оон-биле чергелештир күш-ажылдын сагыла-чуртун үрээрлерге, арга-чарларга, кем-херек үүлгедикчилеринге, самчыдакчыларга, төт-чегекчилерге дүр демисиди күштелдирип чуртуктан. Оон түннелде бо коллективтерде планын оонаалдар күүсетип, ажилчы чоңарнын коммунист кижизиндегидинин айтырлары чедишкенин шийтирлеттинип турар.

Агитколлективтерин болгаш агитаторларын ажилында четпестер чок деп болбас. Таңды, Барыш-Хемчик, Чөөн-Хемчик болгаш өскө-дээ районнарын чамдык ажил-агыйларын партия организациялары политикти агитациян партийни XXVI съездинин негелдеринге дүүшүрүп ам-лаа тургусуан. Ажилдын ажилын болгаш шынарын бедиктерин, бугурулгелерин экономиканы камгалалыг болурунче, ажил-ишчилерин кандыг ажилдап, чурттап, өөренип, хостуг үезин канчал эрттир турарин, оларнын негелде-хомулдарынче агитатор хун бүрү кижизинин салыр хүлээлгелер турбуже, чамдыктары ийчаар ажилдавын келген. Чоңун чурттап турар черлеринде, нинти чуртталга бажынарнында, малчылар кодаңнарында агитаторлар четпес ажилдап турар. Кызыл хооранын дык хөй чуртталга бажынарында, албан организация черлеринде партия организацияларын агитаторларын бажылаан, ийчаала-лаа олар чурттакчы чоңун ортузунда агитация ажилын доктаамал чурттайн турар.

Агитаторун ажилы харысалгалыг, ол хөй күштү, үени негээр. Ынчангаш партия организациялары агитаторларын ажилдаарына таарымчалыг байдалды тургузар, ону өске хөй-инти ажилы-биле чердыктырбас керек. Шап ийчаар ажилдавас болза политикти агитациян дээштин чедип алдынас.

СЭКП-нин XXVI съездинин материалдарын, партийни иштики болгаш даштыкы политиказын, делегейде, чурт иштинде болушкуннарын агитаторлар тайылбырлаары-биле чергелештир, съездинин шийтирлерин коллектив амыдыралга боттандырар дээш планын оонаалдарын база социалистиг хүлээлелерин канчаар күүседип турарын, бригада, ажилчин бугурулгелерин, кым мурнап, хожудуп турарын, социалистиг чарыштын байдалын бугурулгелер кылдар чугаалаар ужурулг.

Агитаторларын ажилын экижилери—партиянын экономиктиг болгаш социал хөгжүлде, ажилын чоңун коммунист кижизиндегидинин талазы-биле салган сорулгаларын чедишкенин, шийтирлээринге дузаалаар деп чүвени утпас керек.

Наадымга уткуштур

ЭКИ БЕЛЕТКЕНГЕН

«Искра» совхозун Чангыс-Хадиде коммунист Монгуш Дамбаага уурткан хойжу бригаданын малчылары он бирги беш чылдын баштайгы чыныгы планын оонаалдарын, чедишкенин күүседип дээш күжүшкенин ажилдап турарлар. Бригаданын малчылары бо чылдын кыштагы-лашкыны багай эвес эрттирп, 100 хойга оонаштыр 93 хураганны камгалал алган. Хойжулар Кертик-Көк Монгуш төртүр 100 хойга оонаштыр 108, Чогуур-оол Монгуш 101, Талов Ондар 102 хураганны камгалал ап, өскөклерин мурнаптар.

Ындыг-дээ болза чамдык ийи-чангыс малчылар эртен чылдын кыштагы-лашкыны багай чорудуп, малдын семир-тигезин четпес организациян-нында база оонашкан ажил-ижи харысалга чогундан ажи көргүдүрүп чедип ап шыдавалар. Чыкээ, Доржу Ооржак 100 хойга оонаштыр чүгө 60 хураганны камгалал алган.

Эрэни районун көдээ ажил-агый ажилдакчыларын республиканын бүгү малчыларынга кыйгырып бригаданын хойжулары танылып, чугаалажып, ону детинишээр, малдын бугурулгелерин кыжырап мурнуна кыштагаларында 100 тонна кургак өскөк болуп, келер кыжын олар-биле хөй көрженин чып бедиктеп алган. Ол ийиш хөй, хураган кайгаларын, сер-лерин септелгезин кылып

дооскан. Бригада бо чылдын 17 тонна дүктү кургак сазар хуула-лашкыны багай чорудуп, чугула камгалалын кыска хуукада чорудар сорулга-биле кыргында пуктузун баш бугурулар септел дооскан. Ында 32 хайыкты аргаттып тургузуп, кыргычларын болгаш дүк кластар кижилерин четпелээ. Столованын база септел бедиктеген.

Бригаданын кыргында кыр-кодаңнарын графтин тургузуп, Оң-ла график суу-лар, хойнуң чуулазын улам-тыр чорудар көрдүнгөн.

Бистин бригаданын малчылары кыргында болгаш чуула доостур болук Чай-ла-Хом, Бестиг-Амыс, Кара-Чадана деп серин тайгалар-га чайгалал кижер. Эртен чылдарда чамдык малчылар суур чогууга кайлап, малын семиртигезинче кижизиг сайбайн турган. Бо чылдын ону болуруда, шунту малчыларын тайгалары деп дугурушкан бис—деп, бригадир Монгуш Сендажык чугаалады.

Четпес күве чүл дээрге бригаданын малчыларынче сөөлү үеде автолака чорбастан. Райло баштар чери оон чыдааган тодаралыг, малчыларын садыг хандары-лазын экижилерин дээштик кемчелерин ап чорудары чугула.

Д. НИКОЛАЕВ,
Чөөн-Хемчик район.

ЧООККУ ХҮННЕРДЕ ДООСТУР

«Шекпэр» совхозун суг-гачылары бо чылдын 1327 гектар чер сугтар планын 80 хуу чедир берген. Ында ылангы Янары-оол Монгуш, Ыче-оол Монгуш оларнын уурткан эвеноларын ажил-ижи катталып, Оң ийи эвено каттыштыр Алагыт сал-бырында 250 гектар черин бедик шынарлыг суг-гарган. Топ салырга Донул Ооржак биле Очур Ооржактын эвенолары ийиги черде чоруп турар.

Совхозтун механизаторлары тарга культуларыннын тарылгалын организация доос-кан. Маңаа хохун механизатор-коммунист Эвенол Куу-ларын эвенозу шыгарган. Механизаторлар бо хүннерде мал чени культуларын тарыл-гып турар.

Ажылдын чедишкени—ону ажи организациястаныла. Социалист чарыштын түннел-ли чеди хонгаш-ла үнүрүп, мурнакчыларын шаппап, на-ктал турары ажилга улуг ийги-рин берип турар.

А. БЕГЗИН-ООЛ.

ЧАЙГЫ ЧЕР АНДАРЫЛГАЗЫ

Улус-Хем районда «Улус-Хая» совхозун № 2 хоту-трактор бригаданын механизаторлары бо хүннерде чайгы чер андары-лазын чорудуп, ол ажилдарын баштайгы эвенол доозарын кыргында келген.

Тус-тус механизаторлар арамында кал-барган социалист чарышка хохун тракторист Биче-оол Ховалыг эки көргүдүрүп чедип ап, күнде кылыр нормаларын 150—170 хуу күүседип турар. Бо дур-жулгалыг тараады болурун хөй чылдары чедип алган байлак арга-дуржулгалын бри-гаданын анык механизаторларынга үн-дүлдү-биле дашчылып берип келген.

ЧУРУНТА: «Улус-Хая» совхозун мур-накчы механизаторларын бирээни Биче-оол Ховалыг.

В. ЧАДАМБАНЫН ФОТОЗУ.

БЕДИК ДҮЖҮТТҮ АЛЫР ДИЗЕ...

Каз-Хем районда сугаттыг чер хөй, оларын 3865 гектар сугтарларга тараптыр кылдылар. Ол черлерде сугтар-гытын канчаар организациялар турарын «Шы» союзунай рейд бригадалы хынал көргөн.

Каз-Хемин сугтарлыг систе-маларын эргелери Конту-Аксиде сугаттыг черин чааңалдырып сугтарларын таарымчалыг кылдыр кыл-ган: шөдү дески, арыктары дорт, суу эвек. Ында 105 гектар черде «Ленин орду» совхоз бо чылдын картофель тараан. Ону сугтарлыг систе-маларын эргелерин механизаторлары Иван Шумов биле Виктор Фурцев сугтарын турар. Оларын ажилын шийири багай эвес. Картофель-инде ийи аргаттып бугуру-ла-ла ийи шак дугурунда 600 кубометр сугу чашты-тыр турар. Ынчаар сугтар-ган черин бир шак эртенге кезип көрүрүсө, шак орту-мал-биле черге 30 сантиметр ханы кирген болуу. Ынчаа шак ол оюду ол хонук иш-тинде хандырын шылаар. Оң үеде демги ийи аргаттып бугу-шөдү бин ужуңу үндүр суг-гарган, бо черге катал эвс көлөр.

Бо механизаторлар ук шөдү тарылта мурнуна база суг-гарган. Чогуу картофель суг-туп турар үеде бо-лаа совхоз-тун Лерин-Аксиде 50 гек-тар тарымал сугын сугтар-гаш келген.

Май айта байырап бол-гаш дыштанар хүнер хөй

болган. Ынчал-дээ 300 тымж ажилы амыдал алды. Чо-гуу шайыл болгаш үе сиз-жылга дүжүт ажилдазын соола болуп ужурулг. Хай-ла-ла чүс—сугтарлыг систе-маларын эргелери биле совхоз дирекциянын парган керээзини хонгаштып бисте чогуу. Керээ нөк болганда, чүд дээш ажилдап турарын-са-ла, күтүп чүп барымдала-санжырылыс-лаа билдирген-деп, аргаалай-лаар. Оон оозу чөп: ажилдап бугурулгелерин болгаш шынарын бедиктерин сугатчыларын хөй-агын кө-дүрүрүн керээзин ролю улуг болгай.

Тракторларынче маслоу эртен чыл олчан солуттун-мал. Доолулар бенин чүе-не болук. Полиншын, салыны болгаш өскө-дээ арык келет-тер база тымбыс болу-туп-леп Виктор Ховалыг. Моон кол кыргак чактап, бини багай эвс ажилдап келген бо-суг-гачыларже кижизиг чогун негелде ам-лаа четпес.

Районун чамдык черлеринде сугатчылар харысалга оң ажилдап турар. Чыкээлээр «Енисей» совхозтун сугатчы-лары Бай-Советте бугу орун-тан сугу шыне дашкы каан, боттары чана берген. А суг-арыкты чире аккаш, ук ийи-лээр үрей-үй катал-ла улуг буга-же киришкен. Та каш хондун ажилдап алган келген чүе! Ук совхозтун хонд-биле чер суг-гарып турар ларт болбас сугат-чыларын ажилын түннел ол Совхозта чашкына!

дырып сугтарар—ук машина-лык чамдык-лаа ажилдавын турар. Оң уландында нон-нун баштайгы он хонунда 130 гектар чер сугтар турда, чүгө 45 гектар сугаттылган.

Бугурулар совхозтун чүгө картофель бени 40 гектар, а сугатта чүлү үк кижиле-биле ажилдап турар Чан-нунда сугтарлар ийи-мал-нына тракторлар чедишпезин-деп анча турар. Он хондуга 100 гектарын сугтар оонааларын 30 гектар андыр күүсеттин-деп ужурулг.

Каз-Хем район тарылга суг-тарын баштайгы сугтарлыг-тын 2900 гектарга чорудар. Бо хүннерде чедип өң он төс хууу күүсеттин. Моон кол чыдааган—ук ажилын ор-ганизация чогунда, ажил болгаш техника кужуң чеп ажил-ижи туралыг. Районун сөс совхозула хонд-биле чер суг-гарып турар 29 сугаттып бар, оларын сиз—«Ленин орду» совхозта алдым—«Улус Ок» ботбала.

Районда, сугтарлыг систе-маларын эргелери канчал-дээ, ажил-агыйлар чамдык-та, кыргычтар сугтарар 23 машин-бар. Оларын 12-ини байла-ла, бо чылдын ажилдазын болуп анча, а ажилдап тур-гаш, чүдө 8. Бо машиналар бугу-шөдү дортен гектар кире, хөй-бито сугтарар 29 кижиле хүн-нел дээ, чөдөри бени кире-дир черин сугтарын болуп. Оң дээрге районун чөдө кы-лар аландыга четпес.

«Кызыл тук» совхозтун Мой-кык сугтарлыг системанын эртен чыл ажилдап кыргыч. Ынчал-дээ, ук система бо чылдын ажил чөп турар, онда тургусула ийи чыгыш-бирини тойдилаттыган бол-гаш чүдө «сиз» арык, а бирээни—оң ийи арык «Совет Тыва» совхозтун Бай-Кок, Аксиде сугтарлыг системанын база-ла чылды чыдааган-биле 4—5 улам ажилдавын ту-рар. Тоидылга канчал, ук наастарын ларын ажилдап-гыр талазы-биле кижилер база алдым-ижи турар. Оң ажил-агыйларын ууртукчу-ларынга болгаш кижилер-не-тинге ажилдакчыларын СЭКП ТК-ны болгаш ССР-нин Министрлер Чөвүлелин «Көдээ ажил-агый» техни-калы камгалалын хандары талалы-биле негелде кемчелер чугаалаан доктаалыг «Жа-ла» ажил-агый техникалы ажилдап хуукасы төмөндө үндүр бижирган болуруларын база катал сагалалга чорутур.

Бедик дүжүт өстүрүп эвс төмөндө ажил-агыйлар эс-торукту совхозтарын ажил-ижи өскө-дээ талаларын хонд көрүл болуу. Ынчалга ма-кылы өстүрүп алган тараан-ды болгаш сизини маддан кам-гасуру.

Рейд бригадалыг кижигүннери: Ш. МОНОГУШ, Көдээ ажил-агый министратурун механизатор кызматин ийиштинде К. ДОГАК, район-ну улуску контоб. кызматин ийиштинде К. ЧОДУ, «Шынык» чор.

«Кызыл тук» совхозтун Мой-кык сугтарлыг системанын эртен чыл ажилдап кыргыч. Ынчал-дээ, ук система бо чылдын ажил чөп турар, онда тургусула ийи чыгыш-бирини тойдилаттыган бол-гаш чүдө «сиз» арык, а бирээни—оң ийи арык «Совет Тыва» совхозтун Бай-Кок, Аксиде сугтарлыг системанын база-ла чылды чыдааган-биле 4—5 улам ажилдавын ту-рар. Тоидылга канчал, ук наастарын ларын ажилдап-гыр талазы-биле кижилер база алдым-ижи турар. Оң ажил-агыйларын ууртукчу-ларынга болгаш кижилер-не-тинге ажилдакчыларын СЭКП ТК-ны болгаш ССР-нин Министрлер Чөвүлелин «Көдээ ажил-агый» техни-калы камгалалын хандары талалы-биле негелде кемчелер чугаалаан доктаалыг «Жа-ла» ажил-агый техникалы ажилдап хуукасы төмөндө үндүр бижирган болуруларын база катал сагалалга чорутур.

Бедик дүжүт өстүрүп эвс төмөндө ажил-агыйлар эс-торукту совхозтарын ажил-ижи өскө-дээ талаларын хонд көрүл болуу. Ынчалга ма-кылы өстүрүп алган тараан-ды болгаш сизини маддан кам-гасуру.

Рейд бригадалыг кижигүннери: Ш. МОНОГУШ, Көдээ ажил-агый министратурун механизатор кызматин ийиштинде К. ДОГАК, район-ну улуску контоб. кызматин ийиштинде К. ЧОДУ, «Шынык» чор.

МОСКВАДА КЕЛГЕН

СЭКП Топ Комитетинин, ССРЭ-нин Дээди Совединин Президиумун Совет та-зактын чаланын суугар Алжир Улус Демократтыг Республиканын Президентин, Национал хосталга фронтун партийни Чыгыш секретары Шали Бенджедиди ал-банын найырачы ап-чорту-биле Мос-ква июнь 8-те келген.

Ш. Бенджедиди аэродромга СЭКП ТК-нын Чыгыш секретары, ССРЭ-нин Дээди Совединин Президиумун Дарганы

Л. И. Брежнев, СЭКП ТК-нын Политбюро кежигү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелин Дарганы Н. А. Тихонов, СЭКП ТК-нын Политбюро кежигү, ССРЭ-нин даштыкы керектер министри А. А. Гро-мыко, СЭКП ТК-нын Политбюро кежигү-нүнче кандал, СЭКП ТК-нын секретары Б. Н. Пономарев, албанын өскө-дээ кижилери уткан.

(СЭТА).

ЧОГААДЫКЧЫ ЁЗУБИЛЕ

Районун коммунистер, ажил-ишчилери үш ай бурун-гаар болуп эртен төөгүлүг болушкун—партиянын ээ-челат XXVI съездинин ми-нералдарын, он малайгы СЭКП Топ Комитетинин От-четтүг иделгелине ончалар айткан партийни иштики болгаш даштыкы политиказын бугуру-биле деткип, совет ки-жилерин чаагай чорун улам бедиктеринге уткан ажил-чорудуулазын улуг өөрүшкү-биле хүлээп алган.

Партиянын XXVI съездинин материалдарын, он доку-ментилери бүгү коммунистер-нин, совет кижилерин беш чыл дугурунда ууртукчула болуру улуг программалыг документи болуп.

Бо хүннере районун бүгү партия комсомол организа-цияларын мурнуна салды-лап турар кол сорулга—съездинин материалдарын чо-гуула калба-биле тапшырары болган ону ханы өөренип бо-лур. Бо ажилга улуг ужу-рудузун районда организация-таттынын турар чыгыш айл-политиктиг хүнер чедирин турар. Чангыс айл политиктиг хун болуп бедикте, баш бу-рунгар, лекторлар, иштелкел-лерин уңу графтин болгаш номчурулг, беседаларын, чыгыш кол улаанын партийни райком тодаралар. Оң кылыр кижилерге инстру-кту чугула деп чүвени практика көргүсө. Баш бу-рунгар сагындырып, инстру-кту берип каарга, лектор-лар болгаш иштелкелер эки бедиктеп алыр аргалыг бооп турар. Чангыс айл полит-икун чугаа лекция, беседалар, номчулгалы-биле кызыгаар-лас. Ынчан бүгү бригадал, суг-баран фермаларына ком-плексиң үнүшкүну организа-стаар.

Күш-ажылы коллективтерге хуралдарын, лекция, беседаларын эрттирп, агитаторларын концерттин, ном дел-гелгезин организация, көсүк агитациян чамдык хонд-дирин таарыл бээр. Анча эми-лер, автолака сизимжыс бе-за киржир.

Партиянын XXVI съездинин материалдарын пропаган-далары-биле бүгү күштү монорип турар. Бир политик-тиг партийни XXVI съездинин даштыкы «Тыва даг-дугу» комбинаттыг аргалыг фабрика-ларын дериктер машини Улунуң Толчоюна Мон-гуш-биле ужуражылга ту-раскааткан бис. Оң ужура-жымшынарны «Партия—бистин бажырыкчымыс», «Ком-мунистер бугурулар!» деп те-маларга тураскаатып, партий-ни хонунулар-биле ужура-жымшынарны эрттирген. Оларын сактымшынар болгаш чугаалары анык өскө-көргө кижизиндегидин салдар-лыг болган.

Тымаңык бүгү коммунистер-инин амыдыралын партий-ни уугу шугулазында төлө-төп болган бистин делегата-мыс съездинин ажил-чоруду-галарын дугайы ажилчы чоңарын калба, ийиштинде чондорунга улуг сонурулг-биле чугаалап берген.

Чангыс айл политиктиг хүн-нелде, ажил-агыйларын ууртукчуларын мурнуна салды-лап турар кол сорулга—съездинин материалдарын чо-гуула калба-биле тапшырары болган ону ханы өөренип бо-лур. Бо ажилга улуг ужу-рудузун районда организация-таттынын турар чыгыш айл-политиктиг хүнер чедирин турар. Чангыс айл политиктиг хун болуп бедикте, баш бу-рунгар, лекторлар, иштелкел-лерин уңу графтин болгаш номчурулг, беседаларын, чыгыш кол улаанын партийни райком тодаралар. Оң кылыр кижилерге инстру-кту чугула деп чүвени практика көргүсө. Баш бу-рунгар сагындырып, инстру-кту берип каарга, лектор-лар болгаш иштелкелер эки бедиктеп алыр аргалыг бооп турар. Чангыс айл полит-икун чугаа лекция, беседалар, номчулгалы-биле кызыгаар-лас. Ынчан бүгү бригадал, суг-баран фермаларына ком-плексиң үнүшкүну организа-стаар.

Күш-ажылы коллективтерге хуралдарын, лекция, беседаларын эрттирп, агитаторларын концерттин, ном дел-гелгезин организация, көсүк агитациян чамдык хонд-дирин таарыл бээр. Анча эми-лер, автолака сизимжыс бе-за киржир.

Партиянын XXVI съездинин материалдарын пропаган-далары-биле бүгү күштү монорип турар. Бир политик-тиг партийни XXVI съездинин даштыкы «Тыва даг-дугу» комбинаттыг аргалыг фабрика-ларын дериктер машини Улунуң Толчоюна Мон-гуш-биле ужуражылга ту-раскааткан бис. Оң ужура-жымшынарны «Партия—бистин бажырыкчымыс», «Ком-мунистер бугурулар!» деп те-маларга тураскаатып, партий-ни хонунулар-биле ужура-жымшынарны эрттирген. Оларын сактымшынар болгаш чугаалары анык өскө-көргө кижизиндегидин салдар-лыг болган.

Тымаңык бүгү коммунистер-инин амыдыралын партий-ни уугу шугулазында төлө-төп болган бистин делегата-мыс съездинин ажил-чоруду-галарын дугайы ажилчы чоңарын калба, ийиштинде чондорунга улуг сонурулг-биле чугаалап берген.

Чангыс айл политиктиг хүн-нелде, ажил-агыйларын ууртукчуларын мурнуна салды-лап турар кол сорулга—съездинин материалдарын чо-гуула калба-биле тапшырары болган ону ханы өөренип бо-лур. Бо ажилга улуг ужу-рудузун районда организация-таттынын турар чыгыш айл-политиктиг хүнер чедирин турар. Чангыс айл политиктиг хун болуп бедикте, баш бу-рунгар, лекторлар, иштелкел-лерин уңу графтин болгаш номчурулг, беседаларын, чыгыш кол улаанын партийни райком тодаралар. Оң кылыр кижилерге инстру-кту чугула деп чүвени практика көргүсө. Баш бу-рунгар сагындырып, инстру-кту берип каарга, лектор-лар болгаш иштелкелер эки бедиктеп алыр аргалыг бооп турар. Чангыс айл полит-икун чугаа лекция, беседалар, номчулгалы-биле кызыгаар-лас. Ынчан бүгү бригадал, суг-баран фермаларына ком-плексиң үнүшкүну организа-стаар.

Күш-ажылы коллективтерге хуралдарын, лекция, беседаларын эрттирп, агитаторларын концерттин, ном дел-гелгезин организация, көсүк агитациян чамдык хонд-дирин таарыл бээр. Анча эми-лер, автолака сизимжыс бе-за киржир.

Партиянын XXVI съездинин материалдарын пропаган-далары-биле бүгү күштү монорип турар. Бир политик-тиг партийни XXVI съездинин даштыкы «Тыва даг-дугу» комбинаттыг аргалыг фабрика-ларын дериктер машини Улунуң Толчоюна Мон-гуш-биле ужуражылга ту-раскааткан бис. Оң ужура-жымшынарны «Партия—бистин бажырыкчымыс», «Ком-мунистер бугурулар!» деп те-маларга тураскааты

Барын-Хонгор район.

[illegible][illegible]

тургун таласы-биле аас-ла
рылашкан кемелерин ий-
делген. 1921 чыла улуучу
волюциянын тилкенинин соон
да каш ай болгонда Да-Хур-
га (амгы Улан-Баторга) бирге
эге школа ажыттыган. Соол
үзүрүн эге база ортумак шо-
лалардан айгыда тускый оту-
мак берделге черлери ба-
жыттыган. Олар национал
кадарланы белекээрине улу-
рорду ойнаарын.

Бо-ла бүтүгүн түнелсинди

Б У Г У

А БОЛГАШ ПМА: К

Б У Г У

болгаш Ираваа оруттарынын
рис өстүрүүчүлүк эмгеги не-
гизе ажал-аңгы төсөөндө са-
ган. Респубиканын хош
шөлөрине кол ачып-чем
гүш экспорт культуранын те-
рышарга белекпе 66 хүне
де калбарган. Күрүнсин бо-
гаш кооперативтерин маши-
нактор - станцияларын ма-
шын ажал тракторлары тари-
чаныларын рис тарымч
болбазызырында дузал-
тырар. Күрүнсий селеш
станцияларындын фондулары
ар бир бесик цынадыгы тусе-
нерин тараачыларга базар-
чылык ылкы хиртүзүн. Су-
дылга дуугулары, колдө ажа-
лгый сөзүмүнчө чогуур уезин
белектеринде. Росту тар
өзгөрдүрүнүн мөрүндө 48 м
гөккар шөлөрлери өстүрүр
базар бээр буталарын бол-
гон-он таз чаллары ажыла-
га кыргын.

НАЦИ

КЫМН

Эрлер, тараачылар бо-
гурулга баянлаа чалгашт
дык, оюн - сөзүмүнчө өлгөр-
и тикче киргеш. мыда боолд
өзүрткенинин кырынга до-
шын чыдып азыр ужурут-
туя. Оон соонда оларын ч
кузууне аамы алурун ч
ганы-дөк, дамын үезинде М
дадек кошмаларине хале-
тургал вачишче кем-херек
үгедикчилерин бөлүтүн Д
селелердө хойраыда (ГФР)
болуп турар суудуга хере-
лерин бирөөн чытаалан. Ч
де чамгыс хүн. Дүрүндө
мүн хортаттыргынайар
үзүткөн. Ол массалык
рухуу порукту жекшер
жүт байырлаа деп мят
ка ааар тургайлар.

Досеелардык суз пору-
гдам беш чартык ажыт-
дүгүндөш узамчалат тур-
Сүдүгүн 460. ажыт. хүн-
болган, алам дегеринин
дирган барыс-ле 400 хире.
Бүтүдүтүргылары - хер-
өкүктөрү берген. Бичаа-
суз хүрраадынын тажам
дуду билимине. Дайынды

[illegible][illegible][illegible]

БӨМБҮРЗЕКТИҢ СУДАЛЫ

БҮГҮ ДИПТЕРДЕН

[illegible]

Б У Г У

боллаш Иравади округтары
рис өстүрүүдүр аймагы
дээ ажил-ай тезовузда са
гаи. Республикация хо
шөндөргө кол ачыш-че
түш экспорт културатан
шырынга белетел бо хүмө
де калбаган. Күрүленин бо
гаш көрөлөтативтерин маши
трактор станцияларынын
муу ажыг тракторлары тар
чөмөлөрин рис тарыч тар
болбазырындагы дузал
турар. Күрүленин селекти
станциялары фондулары
ару бектик чыныгыг тезе
нерин тарачындагы бозон
чылым зыкк күчөтүш. Су
дизга туугулары, көзө а
жыг рекомунга көзө үсүн
белететир. Ристи тар
жыгындагы күрүлени 48 м
гакыг жалпын өстүрөт
тасык бээр баталазы бол
он-он чаа чаларын ажыт
ып, өстүрөт.

[illegible]

ЕРДЕН

нышкындык. Филиппиндердин президентин Ф. Маркос өзүнчө номинацияланган чакта халыктардын дөң толуктарын. Ол боюнча түтүчүлүк өжөгүз жакынкы кылымдын же кесатистиянын мазаларына ажилдарынын боюнча ажилдеме бүтүрүшү азия аралдарын буруш жана кыдыр аралдарын «Филиппин» чүк парлаганын аянттарын жакынкы орчундурттын нуулазынине боюнча коргуларына кайдырык ажиллап турар.

КАНЕРРА. Бешка даят кезде ажил-айткындык тапшырыктын шыгын берислер албан документилендире боюнча Австралиянын парлаганынын аралыныкка уздырылган бийик турар.

Экономикалык көрүстүрүү боюнча иштине кезде ажил-айткындык экономикалык бороздуу мезгилер кезде ажил-айткындык бурзудурулганын үзүмүн чыгынчак көзү турарын дугадын чугаал турар.

(СЭТ)

АЖЫКТЫГ КАДЕ

АЖЫЛДАЖЫЛ
БУЗНОС-АЙРЕС. (СЭТА)
Совет-аргентин садыг кары-
заларын калбартырынын
бак перспективаларын Арге-
тинанын даштыкы садыг бо-
гаш-далай орунун министр
Карлос Гарена Мартинес де
деп-диз. ССР-нын болгаш И-
гестипанын арасында аюо-
мийге харызалар тавары-
га аюо, а чогуучалыг уя-
лыгте кайы-кайымында ажи-
тыг садыг харызаларды
ауу турар деп, СЭТА-нын ко-
респондентинин интервью-
сунга ол медегезди.

Садыг болгаш текиниги-
ды ажилдажылда талазы-би-
растын чурттарынысын ар-
дары аюотынмыс хай а-
министр чугаалган. ССР-би
садыг-экономикин харыза-
ларын Аргентина моон е-
галар-даа ауу калбарты бо-
дап турар.

«Салтыо-гранде» деп гичи
энергетикте- комплекти у-
рын турар совет доодойла-
рын шынарын Б. Гарена

НАЦИСЧИ ӨЛҮРҮКЧҮЛЕРНИ
КЫМНАР КАМГАЛАП ТУРАРЫЛ?

длер, терзешкенер бол-
лап барыкка чынгаш-
сон — сыйдаке өңгөй и-
не киреш, мунуңа кы-
зыл кызыл кырыңа
кызыл ачар жүзүң тү-
Оң союкта карың тү-
дүң алаң — жүрүң тү-
деп, деп дайын үстөдө м-
кы конюлагерине хо-
лап, напаса кырк-көк
кыпчылгын башуңду и-
дүрүң дооралла (ГФР)
и түрү сулуңга кере-
пине берүүчү тутуулаң.
Кыяңа кың дүрүдүң
хоруттагыргайна
каң. Ал массалык
чуу корукту кыжың-
байрылаң деп ият
дөдө тургайың.
Оссоссулорго сүд пур-
дө беш чартык ажу-
түзүңдү узымчалып тү-
түңдү 400 ажуу, хорудан-
аңуу дөдөсүңдүн и-
дан барык-тө 400 ире-
дөдөдөгүргөйүң — хө-
дөдөдө бергөн. Бичаң-
дөдөдөдөдөдөдөдөдө
дөдөдөдөдөдөдөдөдө
дөдөдөдөдөдөдөдөдө

мемче-биле адвокаттар суд
системине кылаалызын буту к
биле саздалын. «Херектен
камгалак түрүп бээр.

Дюссельдорфка судун
дизинин мурунча адвокат
чиз херектен «системине»
чиз дүгүзүндө кылын кел
Гиттерлерден. Майланы
зүзүн азгэре-ле ким чү бе
муз кылыны алдына кел
тур болбай. Агыреде 1300
рз жэсич алдыктурлар кыл
турган. Дайын сөөктөрү кыл
турган. Майланы. Бир
Германияда атын камган
чалмажы оларын чүтүр
Дюссельдорфка шимир
турган.

Ам бо хуинерде олар
чүтүр 8-и артык, нима
4-ү хоруналда турар. Би
зи ол өз дүгүзүндө өлү
тигинки, нингизин «кылы
байлалы-биде» астазын, а
бир дөбүн «сүүнетики» кы
херэк чоң азын аттарган.
рынын герман кообулду
гаар алгыра, херектен ас
тын келген дүлөзлү бөлү
дүлөзлү келген.

турарын чугалаалары ол тур
мыр

Ол «тоуту, томангы»
мааньларга туу-даа кимин
чиге дээрсе ГФ-нин кол
дикан немистеринг өскө күр
лерини эрте ачталгалары
оронун чыга-чарысөөсө бол
Ол бугада, Бармын Гер
пийаны хоолдурарын суу
дизмга, бир энес черкети
гастык немийг черкестер д
бир уада шийиттерин туу
болза, ому катап судка бо
болбас. Шынагын шийит
леттинмес айтырып кынаш
лу биз-лур — судка бо
даа болбас, шийиди-даа
бас, черкети калдыг-даа
земчеге, кызга онашпайы
тыл каар-тыр.

Оң түнүсине ГФР
бугу түрү келген чылды
нын туругузда чутас бо
ажыг галтерга бозурун
кесемге эрттерин. Шийте
черкестеринин кылар өз
дыгтеринга каалы-шымын
га дика дуушес болан.
дичин черкестеринге үзүл
лерининг хуусалда уаада

вокат Хуссейн Дюссельдорф та сүз чорудуулайды димдир турар. Оон чугалаанын баар алдыга, бар эес ол амантамалык турган херекте орунуна турган болза, ол ошак ыңчаар үлдөсүр турат. Оон алдыга ээс-нагыр, фашистер тузур турат. Амантамалык терини эки чор чүрүм турган — деп, ол сөз турар.

Нашки херектеринин алдында сиз сүз чорудуулап, гитлеризмни көрүмчү кылып, элес үлдөсүрүн алдында ажыгап турган кыял эес. Ээсин миллион кишилерин иштерин угууга чок кып турганы Осесмун коментрастри лагерге херек үлдөсүр турган эссыян Ашаффенбург райга сууат турат, чокшошак баксыраан хортуг тыгтарынан калыктылардан чери турган чүрө бурдузаттыгынан бир ошол атам фабрикаларын ында кыт чокка турганы деген. Дюссельдорфка

КАЗЫНДА
Е Р

лар болган. Мындай тапшыра-
сымал иреттештерини базис
деген.

Социологтук шынчыл-
дыгулар айтыр, кибернетика,
электроника, прибор
дүн — чыккан перспективни
айтыр-биле холбошкан
кий эртемеге аныктар
профессионалдык суурулар
ры белгиз. Мындай теория
шынчылды айтырар биске
публикацияны индустрия
болгаш социал жамгырдан
таалайлыктан турган арга-
берген, ошу бистер бар
аргалаарын шаа-биле бот-
дырып турар бис.

Республиканын арга-жам-
гыр чүртүп нияти саймыр
ным арга-жамгыр-биле
чаар дүгүжү туралар?

— Ону кыза ажылдагы
чыкканда жергиликтин ора-
жип көрсөт. Болгаш бисти
муштапкан. Аларды
таарымалдык арга-бар
болгаш харауу бар Бистин
ривис кичке чүгүзү чүт-
пун барым-да муштузун
аргалар.

— Миналдоок бистер чү-
минат-биле довар бол-
гондык көвөт, айналар,
токтоз културларымиз
кызынганын салгаш чар-
културлардын айталым.
Кызын-тагын болгаш ки-
чельди шөтүт кызынган

...агага тогтур.

Росектия учуру чүдө? Суз-
ул түрүр кижилерин буну
шындыктары ашылал-
де бодуп түрүр үргү бө-
с, аячуге мындг знес. Ба-
н герман юстициянын на-
дирин "ошолон" кичиге

бурун чок деп савалар багтай.
Мичагитш мун-мун пелити-
сизгүчүлүгүлүр. Барымс
Германияда ам-дга амыр-шөлз-
чүртпал түрүлүрүнү учуру о-
дур, харын-дга оларын дик-
хей курине болганарында, по-

мичурунда түлзүн айган зоолу-
базо ол чүдөк бужар шын эес
практикага чуну-дга өскөр-
пүзүн.

Камгатааларнын харыссы-
галар чалыктарын орадымиз
түрүр азовкаттарын дуга-

Бокугү чүдүлөр барымс
маш "Штерг" журналын Д
селзюффега суджа наиз
солзюффега камгатаалар

70

Америк шериг бэлдүт
Зелдгөйинг анги-анги дэ-
хээрлэрингэ аттэсэлэгийн
планирын жамилл кыл-
наан, шериг-зайл күшөө-
гө омаз кичээгэйин са-
туур.

Лайкымырак хөөшлө-
байдалынта Норуултка (В-
жигын шуга) сүт алаанга-
руу ядраул «Сам-Франс»
көп лог хомни сүтжэ кин
(чурунта).

Шыгж хөжирин 12
газрын 62 хомни туул-
гускын америк үндүрт
зеккэнийн 333 мил-
долларын нөгөн.

АП—СЭТА-ым фотозу.

10-17-92

